

Kontaktuppgifter:

E-post: malin.skog@pelagic.se

Telefon: 0731- 508 708

Datum: 2025-09-15

Mottagare: Länsstyrelsen Uppsala Län

D.nr: 2420-2024; 4268-2025; 3736-2024; 4640-2025

Yttrande om ansökan om tillstånd för vindkraftparken Najaderna

Swedish Pelagic Federation producentorganisation (SPF) företräder det pelagiska fisket efter bl.a. sill, skarpsill, tobis och makrill i Bottenhavet, Bottenviken, Östersjön, Kattegatt, Skagerrak, Nordsjön och Atlanten. Vi har medlemmar med fartyg från 5 till över 60 meter som fiskar med pelagisk trål, not, krok och garn. Våra medlemmar står varje år för ca 90% av den totala fiskade volymen i Sverige.

Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO) är Sveriges största organisation för yrkesfiskare. Föreningen företräder cirka 220 fiskefartyg som är verksamma företrädesvis inom det demersala fisket. Medlemmarna bedriver fiske på naturens och förvaltarens villkor. SFPO har medlemmar längs hela den svenska kusten, från Koster till Kalix.

SPF och SFPO inger nedanstående yttrande gemensamt. Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter i samrådet.

Generellt ställningstagande till vindkraftparken Najaderna

Vi anser att parkområdet är mycket olämpligt sett till yrkesfiskets bedrivande och anser att **ansökan i sin helhet mot denna bakgrund ska avslås**. I andra hand anser vi att parkområdet ska minskas så att intressekonflikten med yrkesfisket minimeras.

Utöver en direkt intressekonflikt med yrkesfisket gällande den utpekade ytan anser vi att den föreslagna vindkraftparken riskerar att medföra negativ påverkan på havsmiljön och fiskebestånden och att även detta är grund för att avslå ansökan.

Negativ påverkan på yrkesfisket

Av erfarenhet från vindkraftparker som anlagts i Nordsjön, Västerhavet och Östersjön vet vi att etablering av vindkraft till havs helt omöjliggör vårt fiske inom vindkraftparkens område. Pelagiskt fiske med trål och not är en utrymmeskrävande verksamhet som inte kan samexistera med marina vindkraftverk.

Vi anser att konsekvensbedömningen avseende yrkesfisket är helt felaktig. SPF har medlemmar som bedriver pelagiskt fiske med trål i aktuellt område. Det framgår tydligt av beskrivningen av yrkesfisket i MKB att ett stort antal tråldrag går rakt genom det planerade området, samt en tydlig koncentration av fiske i den västra delen av detsamma. Detta fiske kommer helt omöjliggöras av den planerade vindkraftparken vilket vi anser är fullkomligt oacceptabelt. SPF har påpekat detta i samtliga faser av samrådet utan att få något gehör från vindkraftsbolaget. Vi anser dock att den direkta negativa påverkan på yrkesfisket kan minimeras genom att minska det föreslagna parkområdet och fokusera parken till de södra och östra delarna av nuvarande område där våra medlemmar inte bedriver något fiske.

Vad gäller påverkan på fiskets geografiska bedrivande är det också viktigt att förstå att punkterna i varje tråldrag, från start till slut, hör samman. Bryter man tråldraget rent geografiskt kommer inte endast den del av tråldraget som faller inom det planerade vindkraftområdet försvinna, utan hela tråldraget, och därmed hela värdet för detta. Tråldraget har alltså endast ett värde när det är obrutet. I undantagsfall kan delar av

tråldraget, om en stor och sammanhängande del av detta finns utanför energiområdet, fortfarande genomföras på ett sätt som är ekonomiskt försvarbart, men i många fall är tråldragets värde helt förknippat med att det är obrutet och inte behöver kortas av. Detta har bolaget inte tagit hänsyn till i sin konsekvensanalys och beräkningar av ekonomisk påverkan på yrkesfisket, vilken därför är grovt underskattad.

Parken kommer få omfattande negativ påverkan på yrkesfisket, vilket enkelt skulle kunna undvikas genom att anpassa området för parken till de södra och östra delarna av den del av parken som ligger inom territorialhavet, där det inte föreligger någon direkt konflikt med yrkesfisket.

Negativ påverkan på fiskbestånd

Utöver en direkt intressekonflikt med yrkesfisket om ytan i havet kan Najaderna innebära en negativ påverkan på fiskbestånden. Det är av yttersta vikt att det inte finns någon risk för att fiskens reproduktion störs, men även att födosöksområden och vandringsvägar för fisken inte påverkas negativt. Utan framtida välmående fiskbestånd finns ingen framtid för yrkesfisket.

Utifrån tillgängligt underlag anser vi att det är otydligt om och hur strömmingens migration från utsjön till kusten för att leka och ut igen kan påverkas av en vindkraftpark, bland annat genom undervattensljud och grumling i vattnet som strömmingen är känslig för. Om denna vandring störs kan det få synnerligen allvarliga konsekvenser för beståndets fortlevnad.

Det projekterade området för vindkraftparken Najaderna används för födosök av strömming som är den vanligaste förekommande arten i området. Vi anser att man inte tydligt har visat hur t.ex. omblandning och sedimentation under driftsfasen kommer att påverka födotillgången för fisken.

Vi önskar också få klarlagt om etableringen av Najaderna kommer att få någon negativ inverkan på strömmingens lek på närliggande Finngrundet. Vi anser att det är otydligt om och hur denna kan påverkas av vindkraftparkens anläggning och drift. Strömmingen kan uppvisa undvikandebeteende för både de undervattensljud och de sedimenthalter som uppkommer vid anläggningsfasen. Finns det risk för att dessa

effekter kan sträcka sig så långt att det kan påverka strömmingens lek på Finngrundet genom att strömmingen undviker även detta område? Att lekplatser inte påverkas negativt är av yttersta vikt då det annars kan få allvarliga konsekvenser för beståndet. Om så är fallet måste bedömningen av konsekvenserna ses som betydande snarare än liten.

Vidare saknas det tillräcklig kunskap om hur undervattensljud från vindkraftparker i drift påverkar olika fiskarter. I MKB tillstår också det sökande bolaget att det inte är känt hur undervattensbuller påverkar strömmingens lekbeteende och reproduktiva framgång. Utöver detta kan tilläggas att det inte heller är känt hur strömmingens migration och födosök påverkas av en storskalig utbyggnad av havsbaserad vindkraft.

För påverkan på fisken av undervattensljud har bolaget huvudsakligen fokuserat på anläggningsfasen. När det gäller påverkan av undervattensljud under drift hänvisas till studier på helt andra arter än strömming, vilka därför är ovidkommande i sammanhanget. Strömmingen har mycket bra hörsel och är därför extra känslig för undervattensljud, vilket också påpekas i underlaget. Ändå refereras i konsekvensbeskrivningen inte till någon studie av påverkan på strömming/sill av undervattensljud. Av det inlämnade underlaget står därför helt enkelt inte klart hur undervattensljud från Nadjaderna, inklusive övriga etablerade och planerade vindkraftparker i Bottenhavet, gemensamt kommer att påverka strömmingens/sillens kommunikation, migration, födosök och lek. Vi anser att det är en stor brist och att baserat på detta Länsstyrelsen saknar tillräckliga underlag för att kunna fatta beslut om tillstånd för vindkraftparken.

Synpunkter på villkor

Avveckling

Vi är av åsikten att grundförutsättningen för avveckling bör vara en fullständig avveckling och återställande av miljön till ursprungsstadiet. Vi anser därmed inte att det bör tillåtas att bolaget lämnar erosionsskydd eller delar av betongfundament etc. kvar på botten.

Ekonomisk säkerhet

Villkor om ställande av ekonomisk säkerhet är särskilt viktigt, både att summan är skälig så att den kan täcka in en full avveckling och återställande av området till sitt ursprungsskick, samt att summan avsätts hos en oberoende part på ett sätt som försäkrar att den finns även vid exempelvis en konkurs hos bolaget. Vi anser att den föreslagna säkerheten på 6,2 Mkr per verk känns lågt tilltagen med tanke på de höga kostnader som arbeten till sjöss medför vid en avveckling och avinstallation av parken. Kostnaden bör uppskattas och redovisas av en opartisk bedömare, och vid behov bör villkoret justeras utifrån denna bedömning.

Yrkesfisket

SPF och SFPO anser att all möjlig hänsyn ska tas för att tillse att negativ påverkan på yrkesfisket blir så liten som möjligt samt att negativ påverkan på yrkesfisket måste kompenseras ekonomiskt.

Övriga villkor

Vi anser att om parken medges tillstånd måste detta förenas med följande villkor:

- Skyddsåtgärder för att minimera påverkan på fisk och andra vattenlevande organismer under anläggning, drift och avveckling. Exempelvis måste undersökningar, bottenarbete samt nedlägningsarbete för kablar planeras in i tiden på ett sådant sätt att det minimerar påverkan på olika arters lek, födosök och vandringar i och utanför området.
- Kontrollprogram ska inrättas inriktade på att samla in kunskap om parkens påverkan på havsmiljö och marina organismer inklusive olika kommersiellt viktiga fisk- och skaldjursarter efter uppförandet och under hela parkens livstid. Undersökningen ska inte vara begränsad till att undersöka eventuella reveffekter. Insamlade data ska delas med oberoende forskare och myndigheter.

Om ni har några frågor kopplat till vårt yttrande eller gällande yrkesfisket i övrigt,
kontakta oss gärna!

Vänliga hälsningar,

**Malin Skog
Swedish Pelagic Federation PO**

**Ingemar Berglund,
Sveriges Fiskares Producentorganisation**